

A. HANS

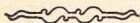
DE VONDELING

EN ANDERE VERHALEN

LODEWIJK OPDEBEEK Boekhandelaar - Uitgever
ANTWERPEN

A. HANS.

DE VONDELING
EN ANDERE VERHALEN.

-LODEWIJK OPDEBEEK-
BOEKHANDELAAR - UITGEVER
- - - - ANTWERPEN - - - -

I DE VONDELING.

Sneeuw lag over 't wijde land. De uitgestrekte polder vormde één witte vlek. Een ijzige wind gierde over de vlakke en schoot huilend om den hoek van baas Verdonks hoeve.

De jonge boer zat bij de gloeiende stoof. Zijne vrouw stopte kousen. Kinderen bezaten ze niet.

't Was warm in de kamer. Hier had men niets te kort. En toch zag de landbouwer er ontevreden uit.

— „Lange vervelende winterdagen!” gromde hij. „Konden we maar als de vleermuizen slapen van den herfst tot de lente! Een mensch zit hier te gapen en te leebreken.”

— „Lees wat, man!” sprak zijne echtgenoot. „Ge hebt boeken. En straks als de meid en de knecht klaar zijn met hun werk, zullen we een boompje kaarten.”

— „Bah, lezen! Ik ben geen schoolmeester. En kaarten is ook altijd 't zelfde.”

En de brommer geeuwde luid. Hij stond op en keek door het venster. Maar buiten was niets te zien dan 'tsneeuwkleed.

Ja toch, ginder naderde eene vrouw.

— „Wie mag dat wezen?” mompelde Verdonk. De boerin zag op.

— „Eene vrouw,” zei ze verwonderd. „Ik ken ze niet.”

— „Ze komt op de hoeve. Zeker eene bedelares. Dat arme volk loopt tegenwoordig de deur plat.”

— „'t Is een strenge winter.”

— „Och wat, een strenge winter! Die gasten zijn te lui om 's zomers te werken. En als ze een frank verdienen, willen ze er twee uitgeven. Daarom hebben ze 's winters niets. Dan is de boer goed, om hun den mond te stoppen! Maar 't is eens uit met geven. Al te goed is buurmans gek.”

Er werd op de deur geklopt.

De boerin wilde openen.

— „Blijf maar zitten,” zei haar echtgenoot. „Ik zal ze wel de baan opzenden.”

— „Laten we haar toch wat geven!” drong de medelijdende vrouw aan.

— „Neen, ze krijgt geen rooden duit... geen korst brood!”

— „Maar man, 't is zulk guur weer.”

— „Zwijg, ik ben meester in mijn huis.”

De landbouwer ging naar buiten. De gure wind sloeg hem in 't gelaat.

— „Een aalmoes, als 't u belijft,” smeekte eene bedelares.

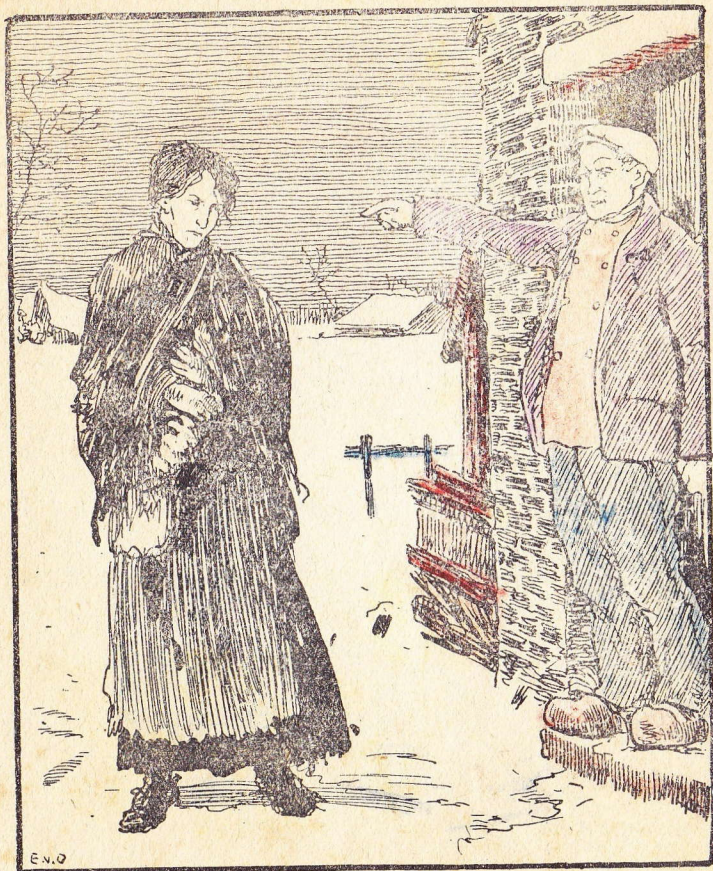
De ongelukkige hield een kindje onder haar sjofelen doek. Het arme schaap krijtte.

— „Trek er maar rap van door! Ik kweek geen luiaards!” snauwde Verdonk.

— „Ontferm u toch over mijn knaapje. Ik vraag niets voor mij...”

— „Voort!” kreet de hardvochtige kerel. „Of

moet ik u met den hond van 't erf laten jagen?
Werk voor uw kost!"

Maar nu kwam de boerin haastig toegelopen.
— „Laat ze binnen komen en zich warmen!”
zei ze tot haar echtgenoot.

— „Ik wil geen schooiers onder mijn dak.”

— „Mag ik in de schuur overnachten?” bad de arme moeder.

— „Neen, neen! Ge moogt maken, dat ge weg komt, ja, dat moogt, dat moet ge! En rap nu!”
De bedelares keerde zich om en ging heen.

Verdonk wierp driftig de deur toe en scheldend op dat „schooiersgespuis” keerde hij naar zijn warm hoekje bij de stoof terug.

Zijne echtgenoot begaf zich naar de achterkeuken, waar de meid aan 't werk was.

— „Liesbeth,” fluisterde ze, „hier is een vijf-frankstuk. Loop haastig die vrouw achterna en geef het haar.”

De dienstmaagd begreep alles en voldeed aan het verzoek harer edele meesteres.

Verdonks luim verbeterde niet. 't Was of een boos geweten hem plaagde.

Toen wat later Camiel, de knecht, in huis kwam, tierde de baas:

— „Doe dan toch de deur achter uw rug toe! Wij stoken niet om de gang te verwarmen.”

— „Hij heeft zijne slechte muts op,” dacht de jongeling.

Zwijgend nam hij een stoel en hij zette zich ook bij het vuur.

— „Ge hebt 't werk weer haastig afgedaan zeker, om bij de stoof te droomen,” morde Verdonk.

— „Alles is in orde, baas,” antwoordde Camiel kalm.

— „Ja, gij lieden denkt al rap, dat het in orde is.”

— „Ge moogt gaan zien, baas.”

— „Wel zeker, ik, uw meester, moet naar den stal loopen, nietwaar? Ik moet wat gij verbrod hebt, weer herstellen.”

De jongeling zweeg en stopte eene pijp.

— „Staat er koeeten gereed voor morgen?” vroeg de boer.

— „Ja, baas, zooals naar gewoonte.”

— „Zooals naar gewoonte!” herhaalde de grompot. „Ge wilt dus eigenlijk zeggen: 't is niet noodig dat ge het vraagt.”

— „'t Is elken avond gereed, baas.”

— „Behalve de keeren, dat ge het vergeet.”

— „Wanneer is dat gebeurd, baas?”

— „Wel, ja, ik zal de datums opschrijven. De eerste maal dat ik naar de stad ga, zal ik er opzettelijk een boekje voor koopen, hoor!”

Camiel keek naar den zolder, waar lange reesems worsten hingen, en rookte.

— „Ah, ge ziet weer naar het vleesch, ge peinst weer op voedsel, hè? Eten en slapen, zoo'n leventje zou u aanstaan, nietwaar?”

— „Mij niet, baas!” verzekerde de knecht.

— „Dat is goed voor de boeren, bedoelt ge eigenlijk. Is 't zoo niet!” voer Verdonk voort. „De bazen deugen niet, omdat ze geen luie knechten kunnen verdragen. 'tIs tegenwoordig een tijd!”

Camiel had veel geduld. Hij glimlachte eens, maar zei niets.

— „Ja, lach maar! Ik weet wel, hoe er over ons gesproken wordt. Wij, landbouwers, zouden moeten veel betalen, maar weinig werk mogen eischen. Dan waren we de beste menschen der wereld.”

— „Baas, ge zoekt ruzie,” sprak de knecht, die nu ook wat kitteloorig werd, wat waarlijk begriepelijk was.

— „Zoek ik ruzie?” vroeg de boer. „Ja, zoo gaat het. Als de meester eene opmerking maakt, zoekt hij ruzie.”

— „Heb ik u misdaan? Zeg het maar,” hernam Camiel. „Zijt ge ontevreden over mij?”

— „'t Werkvolk is den dag van vandaag ontevreden.”

— „'k Spreek niet van 't werkvolk, baas. 'k Vraag u rechtuit of ge me over iets te bekijken hebt. Noem dan als 't u belieft man en paard.”

— „O! die knechten tegenwoordig!” kloege de boer. „'t Zijn kooltjes vuur. Blaast eens en ze schieten in vlam!”

— „Baas, ge antwoordt niet. Ik ben geen klein kind. 'k Vraag u, of ge iets tegen me hebt. Ik zou dan gaarne willen weten, hetgeen er aan scheelt.”

Verdonk wist niet wel wat te antwoorden. Hij was slecht geluimd en had goesting om op ieder te grommen.

— „We zullen maar zwijgen,” sprak hij.

— „Neen, baas, nu wil ik het weten,” drong de jongeling aan.

Maar de boerin zag naar hem en knipte met de oogen.

Dan zweeg Camiel en blies hij eene dikke rookwolk omhoog.

— „Willen we een spelletje kaarten?” stelde de vrouw voor.

— „Neen!” antwoordde Verdonk kort. „Dat schooierswif heeft mijn avond bedorven.”

— „Gevoelt ge spijt, omdat ge ze weggezonden hebt?” vroeg zijne echtgenoot.

En ze was op het punt te bekennen, hoe zij de bedelares hulp verleend had.

— „Spijt!” herhaalde de man. „Geen ziertje, hoor! Ik kweek geen luiaards. In den zomer is er werk genoeg. Wat zegt gij er van Camiel?”

— „’t Is een strenge winter, baas. En als er ziekte in huis komt, is het spaargeld van een arbeider gauw op.”

— „Ah, spreekt ge ook al zoo! Och! dat verwondert mij niet,” snauwde de hartelooze landbouwer.

— „Als ik mijn gedacht niet mag zeggen, zal ik maar best zwijgen,” hernam de knecht.

— „Wel, ja, houd uw mond! De boeren zouden al de leegloopers moeten onderhouden. Het werkvolk eet en drinkt er maar op los. Hebben we te kort dan kunnen we schooien, denkt het.”

— „Baas, mijn vader is ook een werkman. En daarom spreek ik u tegen!” zei de jongen heftig. „Mijn ouders zijn spaarzaam, en toch hebben ze harde winters gekend, winters, dat wij, kinderen, geen greintje vet, laat staan boter, op het brood kregen. Winters, dat we vroeg gingen slapen, omdat we geen kolen hadden om de kamer te verwarmen.”

— „Ge babbelt gelijk een advocaat, jongen. Ge hadt letters moeten eten,” spotte de boer.

— „Och! ge zijt vanavond slecht geluimd. Al

wat we spreken, zijn verloren woorden,” riep Camiel kwaad uit.

— „Mijnheer is op zijn teen getrapt! Ik ben meester, hoort ge, en als ge u niet wat beter kunt gedragen, dan...”

— „Wat dan, baas?” vroeg de knecht kalm.

— „Dan is daar de deur!”

— „Goed baas. Morgenvroeg zal ik vertrekken. Een gezonde gast als ik, zal wel eene andere plaats vinden. ’t Is dan alzoo afgesproken.”

— „Maar Camiel!” riep de boerin verschrikt.

— „De boer wil het zoo, vrouw.”

— „Ge verdraait mijne woorden,” zei de landman veel kalmer. „Heb ik u aan de deur gezet?”

Verdonk had zulk een antwoord niet verwacht. Morgen zonder knecht! Wat dan? Een nieuwen had hij zoo gauw niet! En wie zou hij krijgen, midden in den winter! Misschien een brekebeen, een sukkel. Dan kon hij, de baas, werken en ’s avonds naar den stal gaan!

Ja, hij had gegromd op Camiel, en toch, die Camiel was een oppassende jongen, een flinke hulp op zijne hoeve.

O, dat boos humeur!

Nu moest hij zoete broodjes bakken.

— „Heb ik u aan de deur gezet?” herhaalde hij.

— „Och, een goed verstaander heeft maar een half woord noodig, baas. Den geheelen avond bromt ge op mij, juist alsof ik in alles misdoe.”

— „De boer meent dat niet,” kwam de vrouw tusschen. „Laten we alles vergeten.”

— „Wel ja,” zei de landbouwer. „Ik ben niet

al te wel en zal maar onder de dekens kruipen.”

— „t Blijft dan bij 't oude,” sprak Camiel.

Maar bij zich zelve zei hij:

— „Men moet nu en dan de tanden eens laten zien aan zulk een grommer.”

Liesbeth dekte de tafel en bracht 't avondeten op. Er werd weinig gesproken. De boer mompelde:

— „Slaap wel.”

Toen hij weg was, werd het vroolijker. Het drietal bleef nog eenigen tijd in gezelligen kout bijeen.

2

Den volgenden morgen zat boer Verdonk bij de stoof, toen er een leurder binnentrad.

De marskramer verkocht garen en lint, naalden en spelden, haken en oogen en nog andere artikelen, welke in een huishouden schier dagelijks noodig zijn.

De leurder kwam hier elke week en hij was het ook, die op de eenzame hoeve 't dorpsnieuws bracht.

— „Winterke, hé?” sprak hij na zijn vriendelijken groet.

— „Zijt ge er door geraakt?” vroeg de baas.

— „Ja, beter dan de arme vrouw, die men dezen morgen gevonden heeft,” antwoordde de leurder.

— „Eene arme vrouw... gevonden?” herhaalde de boerin op verschrikten toon.

De landbouwer werd bleek. Maar toch schijnbaar onverschillig zei hij:

— „Wat babbelt ge nu toch?”

— „Weet ge 't nog niet?”

— „Spreek op!” drong de bazin aan.

— „Wel, dezen morgen heeft men eene vrouw dood in de sneeuw gevonden.”

Verdonks echtgenoot slaakte een gil. Ze moest zich aan haar stoel vasthouden.

— „Onder haar omslagdoek lag een klein kindje,” ging de marskramer voort. „Dat leefde nog.”

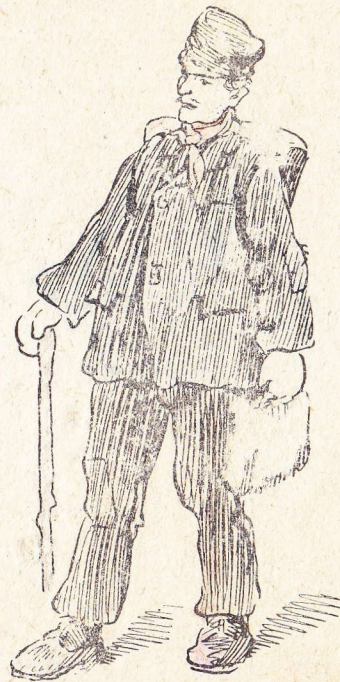
— „Waar vond men die vrouw?” vroeg de baas, schuw naar den koopman blikkende.

— „Bij Berthe's hut. Berthe heeft het arm wichtje bij haar genomen. Ze zegt, dat ze het wil houden. Het lijkt ligt nu op 't dorp, in het doodenhuiske.

't Is toch erg, niet waar! Zooveel voedsel in de wereld en zooveel kolen... En toch sterven van koude en gebrek!”

Deze laatste woorden troffen den boer als een vlijmend mes.

— „'t Was nog eene jonge vrouw,” vervolgde de leurder. „De burgemeester kwam er gauw bij.

Hij vond op het lijk een papier, waaruit bleek dat ze eene weduwe zonder familie was. Ge begrijpt, dat de gansche gemeente overhoop staat. De vrouw moet gisteravond langs uwe hoeve gekomen zijn."

— „k Heb ze toch niet gezien!" loog de baas.

— „t Ongelukkige schepsel kon zeker niet meer tot aan het dorp geraken. In hare hand klemde ze een vijf frankstuk. Ongetwijfeld wilde ze met het geld in een logement gaan. Helaas, ze viel onderweg neer."

De boer staarde als wezenloos voor zich.

Hij aanschouwde weer de arme, vermoeide bedelares... hij hoorde haar nog om een plaatske in de schuur smeeken... hij zag haar van de hoeve strompelen. En nu lag ze in 't doodenhuisje! En 't klein, onnoozel kindeke bezat geen moeder meer!

Uwe schuld! klonk het in zijn binnenste. Uwe schuld, hardvochtige kerel, vrek!

Verdonk wilde weer ruw wezen.

— „Bah!" mompelde hij. „Ik ben niet verplicht het schooiersvolk te herbergen. Mijn huis is geen bedelaarsgesticht!"

De leurder bood zijne waar aan. De bazin kocht hetgeen ze noodig had. Maar ze scheen fel verstrooid.

— „Nu ga ik weer een eindeke verder," sprak de marskramer. „t Is hier wel beter dan buiten, maar met babbelen kan ik mijn kost niet verdienen. Er moet gewerkt worden."

Na zijn vertrek heerschte eene drukkende stilte.

— „Waarom spreekt ge niet?" stoof eindelijk de boer op. „Ge beziet me met schellevischoogen.

Zeg het maar, wat ge denkt! Ik ben de moordeenaar van die bedelares, nietwaar?"

De vrouw begon te weenen.

— „Wel ja, vergiet een emmer tranen. 't Is of uwe moeder of uwe zuster gestorven is! Kent gij die bedelares? Is ze familie? Moest ik haar onder mijn dak nemen, misschien?"

— „Ja, dat moesten we!" barstte de boerin los. „Ze vroeg om een plaatske in de schuur, en gij hebt dat geweigerd. Dat was hardvochtig, liefdeloos!"

— „Wel zeker, begin maar met steenen naar uw man te werpen. Morgen beschuldigt het geheele dorp mij van moord."

— „Berthe, eene arme weduwe ontfermt zich over het kind. Ze beschaamt ons, die in den overvloed zitten."

— „In den overvloed! Moest ik altijd uwe goesting doen, we lagen binnen eenige jaren ook dood in de sneeuw."

— „Van weldoen is nog nooit iemand arm geworden."

— „Al schoone praatjes, maar waarmee ge mij niet moet aankomen! Ik zeg maar, dat schooiersvolk is te lui om te werken en wij zouden het den mond moeten openhouden. Preek maar, ik laat uwe woorden en die van iederen babbelaar of kwetteraar langs mijne kleeren glijden."

— „Ik heb de arme vrouw nog een vijf frankstuk gegeven. Helaas! 't mocht niet meer helpen om den nood te lenigen."

— „Hebt gij vijf frank gegeven?" vroeg de boer.

— „Ja.”

— „Welzoo, ge hebt geld te veel!”

— „Durft ge daarover nu kniezen? Nu nog, als de ongelukkige moeder in het doodenhuis ligt?”

— „Dat zijn mijne zaken niet! Doch als ik „neen” zeg, moet gij niet achter mijn rug gaan sjacheren. Ik ben baas, ik, en niemand anders!”

— „Nu, ik ben dan toch blij, dat ik het gedaan heb.”

— „Meent ge, dat ik werk en zwoeg om mijn geld te grabbel te gooien? Ik moet er genoeg voor doen! Wees gij maar wat spaarzamer!”

De boerin zweeg.

Verdonk gevoelde wroeging, hevige wroeging... en als hij aan 't doodenhuiske dacht, dan rilde hij over al zijne leden. Maar hij wilde zich geheel anders toonen. Hij deed zich nog onverschilliger voor, onderdrukte alle betere gevoelens en schold meer dan ooit op lediggangers en geldverkwisters.

Drie dagen later werd de bedelares begraven. Geen familielid, geen vriendin stond bij de groeve. Dorpelingen blikten nieuwsgierig door hunne ruiten of kwamen een stapje nader.

Toen alles afgelopen was, besprak men nog eens het schrikkelijk geval.

— „En 't schijnt, dat boer Verdonk haar een plaatske in zijne schuur weigerde,” zei iemand.

— „Ik heb het ook gehoord,” beweerde een tweede.

En een derde verklaarde, dat zulks hem niet verwonderde van een onbarmhartigen gierigaard als baas Verdonk.

De moeder rustte nu in 't graf. De sneeuw had reeds het aardheuveltje overdekt.

Berthe boog zich over eene houten wieg, door eene buurvrouw geleend. De weduwe zag vol medelijden en liefde op een klein wichtje neer.

— „Ge hebt geene moeder meer,” mompelde de goede ziel. „Maar ik zal voor u zorgen.”

De burgemeester stemde er in toe, dat het kind bij Berthe bleef. De gemeente zou een klein jaargeld betalen.

Op een avond kwam vrouw Verdonk in de hut.

— „Berthe,” sprak de boerin, „gij hebt zelve moeite om uw broodje te verdienen. Wil ik het arm schaap meenemen?”

— „Neen, niemand krijgt het uit mijne handen!” verklaarde de weduwe.

De echtgenoot van den onbarmhartigen boer had gaarne den vondeling onder haar dak gehaald

Ze voelde het zich als verplicht tegenover de gestorven moeder. Eerst wilde haar man er niet van hooren. Maar de boerin zette haar plan door en eindelijk moest Verdonk wel toestemmen.

Maar nu stuitte ze op den onwil van Berthe.

— „'t Kind is hier en 't blijft hier!” zei deze beslist. „Ik zal dubbel werken. Wilt ge mij nu en dan het een ander brengen voor mijn beschermeling, dan zal ik u dankbaar zijn. Maar nog eens, doe geen moeite om mij dat ventje af te nemen, 't zal u en niemand gelukken.”

Toen de boer hoorde, dat zijne vrouw den kleine niet had kunnen meekrijgen, was hij in 't diepst van zijn hart beschaamd. Onwillekeurig vergeleek hij Berthe's gedrag met het zijne. En zij was eene weduwe, die nog in haar ouden dag moest werken voor den kost! Hij bezat eene groote hoeve met veel land.

Maar weer toonde hij zich onverschillig, ja onverschilliger dan ooit!

Vele jaren waren voorbijgegaan.

Weer was het winter. Maar nu dooide het. Groote ijsbrokken dreven op de rivier, hoopten zich op en stortten krakend over den dijk.

Op zekeren avond woei het geweldig. Bij den stroom stonden talrijke dorpelingen. Ontsteld zagen ze naar de schotsen, welke met woest geweld voortgedreven werden.

— Er dreigt gevaar,” zei boer Verdonk, die zich ook onder de aanwezigen bevond. „De dijk zal het niet uithouden!”

Door de snelle dooi stond het water zeer hoog. De ijsbrokken kruiden opeen en kwamen met kracht tegen de dijken aan. Moesten deze bezwijken, dan zouden de polders overstromen, dan waren de onheilen niet te overzien, dan zou men waarschijnlijk menschenlevens betreuren.

't, Werd duister. Geen sterreke pinkte bemoeigend. Zwarte wolken joegen langs den hemel. De wind bulderde en vermengde zich met het onrustwekkend gekraak der ijsschotsen.

— „In 't dorp vreest men ook!” riep een uit het troepje. „Ziet maar!”

Ginder schitterden twee lichten. De menschen wisten wat ze beteekenden. De noodlantaarns hingen aan den toren. Ja, er dreigde gevaar!

Werklieden kwamen toegelopen. Ze droegen spaden en schoppen, anderen voerden kruiwagens mee. Karren met stroo en steenen reden aan. Er zou hedennacht zwaar gearbeid moeten worden.

Men zocht de zwakste plaatsen in den dijk op om ze te versterken met aarde, stroo of steenen. Ieder werkte met koortsachtige gejaagdheid, want misschien kon door die vlijt eene vreeselijke ramp vermeden worden.

Berthe, de bejaarde weduwe, zat in haar hutje. Zij ook had de noodlichten gezien. Ongerust luisterde zij naar het bulderen van den wind.

— „Waar Victor toch blijft!” zei ze herhaaldelijk. Eindelijk hoorde ze een bekenden stap.

— „Daar is hij,” riep ze blijde.

Een flinke knaap van ongeveer zestien jaren

trad binnen. Hij zag er gezond uit. Maar nu lag er een angstige trek over zijn gelaat.

— „Dag grootmoeder,” groette hij vriendelijk. „Wat een weer toch!”

— „Ja, kind! En er is gevaar voor den dijk, nietwaar?”

Ja, Victor wist wel, dat er veel gevaar was, maar hij wilde de oude vrouw niet verontrusten.

— „’t Zal nog niet erg zijn,” antwoordde hij. „Leg u straks maar kalm te bed!”

— „En gij?”

— „Ik moet naar den dijk, grootmoeder.”

— „Naar den dijk!”

— „Ja, men is er aan ’t werk. En ge begrijpt wel, dat ik niet achterblijven mag. Moest er onraad zijn, dan vlieg ik natuurlijk naar hier, om u te waarschuwen.”

Grootmoeder wilde geen moeite doen, om te trachten haar kleinzoon thuis te houden. Ze begreep, dat hij bij de rivier moest wezen.

— „Eet eerst en doe dan nog een dikken doek om! ’t Zal ginder koud zijn,” zei ze zorgvol.

Victor had niet veel tijd om te eten. Hij wilde maar zoo rap mogelijk heen, naar de plaats des gevaars, om ook uit alle kracht mee te werken voor de veiligheid der streek.

Spoedig verliet hij de hut.

— „Ik mag grootmoeder niet te bang maken,” mompelde hij. „Maar zal onze arbeid helpen? De dijk is op verscheidene plaatsen zoo zwak!”

Victor dacht aan zijne geschiedenis, welke hij nu geheel kende. Hij wist, dat Berthe eigenlijk

geen familie was, maar dat ze zich over hem ontfermd had bij den dood zijner moeder. Door anderen vernam hij de hardvochtigheid van boer Verdonk. Nooit verscheen hij op de hoeve van den harteloozen landbouwer. Voor zijne beschermster had hij alles over. Voor haar wilde hij zijn leven geven. En sidderend bedacht hij, dat hij dezen nacht misschien de oude Berthe van den dood zou moeten redden.

Op den dijk werd er nog immer fel gewerkt. Victor was er welkom. En de jongen was waarlijk eene goede hulp.

Zou het baten, hetgeen hier verricht werd? Zou straks de stroom niet spotten met zand en keien en stroo en rijs, dat alles verdrijven gelijk de wind het kaf wegblaast?

Het gevaar was dreigend.

De klokken luidden. ’t Was een alarmkreet... de menschen moesten zich gereed houden om te vluchten!

— „De dijk bezwijkt!” werd er eensklaps geroepen.

En allen lieten vallen, wat ze in de hand hadden.. allen snelden heen. Vrouw en kinderen... een bejaard ouderpaar..! Zieken! Vee en bezittingen! Redden wat er nog te redden is!

Ja, de dijk was bezweken! Het water stroomde door de opening, deze ieder oogenblik verwijdende. Vlucht, vlucht! De dood grijnst!

Victor snelde naar de hut. Soms bleef hij even staan om adem te scheppen. Neen, hij mocht niet! Voort! Iedere seconde is kostbaar!

— „Grootmoeder, vlucht!” Met dien angstkreet joeg hij de oude vrouw op.

— „Is de dijk bezweken?” vroeg deze kalm.

— „Ja. We moeten onmiddellijk naar 't dorp!”

— „Kind, ik sta reeds met een voet in 't graf...”

Maar de jongen luisterde niet meer. Hij nam zijne pleegmoeder bij den arm, wierp een wollen doek over hare schouders en trok haar mee.

— „Kom, grootmoeder, als we ons spoeden bereiken we nog veilig het dorp!”

In de verte rees een geluid als van den donder. 't Was het vallende en klotsende water, dat verderving en ellende bracht.

Ons tweetal kwam bijtijds in het dorp aan. Dit lag hooger dan de polder en werd bovendien van het overstroomde deel door een hechten binnendijk gescheiden.

Van alle zijden verschenen vluchtelingen. Sommigen schenen waanzinnig van angst en schrik. Anderen staarden wezenloos voor zich uit, lieten zich drijven als onnoozelen.

Moeders klemden weenend hunne lievelingen aan de borst. Ouders vroegen om vermiste kinderen, jammerden en huilden, om een oogenblik later te juichen en te jubelen als de verloornen toch bleken gered te zijn.

Welk een nacht!

Victor had de oude Berthe bij een vriend gebracht. Zelf liep hij op straat. Wie dacht er nu aan slapen?

Eindelijk daagde de morgen. Ontzettend schouwspel! De polder onder water! Hier en daar het dak

eener hoeve of van een huisje. 't Weer was nog niet bedaard. Waar men gisteren nog akkers ontwaarde, daar lag nu een uitgestrekt meer, doch dat thans wel eene onstuimige zee geelk!

't Werd lichter.

— „Ginder is nog volk ... ginder op dat dak!” schreeuwde een man.

Allen zagen scherp toe. Ja, 't moesten gestalten van menschen zijn, die ginder afstaken tegen den bruisenden vloed.

— „'t Is boer Verdonk!” klonk het verschrikt.

Niemand had den baas gezien. Voorzeker was hij met zijn gezin achtergebleven. Immers het echtpaar bezat nu drie meisjes.

Wie zou zich op de wilde golven wagen in een rank bootje... tusschen de scherpe schotsen, welke overal rondreven?

Wie! Men keek elkaar aan. Niemand scheen het sein tot hulpe te geven.

— „Wie gaat er mee?” schreeuwde er een. 't Was Victors stem. De jongen zag doodsbleek. Zestien jaar geleden had hij, die nu op 't dak zijner hoeve zat, wel eene bedelares laten sterven. De jongeling was te prooi geweest aan een hevigen tweestrijd. Maar nu riep hij luid:

— „Wie gaat er mee?”

Niemand antwoordde. Victor vertrok alleen.

Eene ranke boot zwalkte over de onstuimige watervlakte. De dorpelingen, die den heldentocht aanstaarden, hielden hun hart vast. O wat kroop de tijd traag voort! Maar eindelijk keerde Victor terug. En Verdonk en zijn gezin waren behouden!

's Avonds greep een man Victors hand. Hij kon niet spreken... slechts snikken!

Verdonks hart was verteederd. O! hij had veel goed te maken jegens den vondeling, die zulk eene edele ziel bezat. En de eens zoo ruwe

boer deed het met vreugde. Hij was niet meer de vermogende man van voorheen, al werd hij van alle kanten geholpen evenals zijne lotgenooten. Maar Victor bleef altijd in zijn dienst en werd later boer op zijne hoeve.